

Mahmud Taha Żuk

Jerozolima - Miasto Święte Muzułmanów

Collectanea Theologica 68/2, 59-63

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MAHMUD TAHA ŻUK, WARSZAWA

JEROZOLIMA — MIASTO ŚWIĘTE MUŻULMANÓW

Muzułmanie mają trzy najświętsze miejsca: Masdżid al-Haram, to jest teren Mekki i jej meczet (muzułmańska tradycja mówi, że znajdująca się na tym terenie kaba najpierw zbudowana była przez proroka Adama, a powtórnie przez Abrahama i jego syna Ismaela), Masdżid an-Nabi — meczet proroka Muhammada w Medynie, gdzie znajduje się jego grób, oraz Al-Quds (Jerozolima). Prorok Muhammad nakazał pielgrzymować do Jerozolimy, miasta proroków: Abrahama, Ismaela, Jezusa, Muhammada. Strażnikiem tych wszystkich miejsc (także Hebronu) był sułtan.

Jerozolima, dawniej nazywana przez mużulmanów Bajat al-Makdis (Dom Świątyni), od 638 r. znajdowała się pod władaniem mużulmanów, a więc stało się to już sześć lat po śmierci proroka Muhammada. Drugi sunnicki kalif — Omar (towarzysz proroka Muhammada) po wkroczeniu do Jerozolimy pierwszą modlitwę odprawił na schodach chrześcijańskiej świątyni — kościoła Zmartwychwstania, nie chcąc wchodzić do środka, aby mużulmanie nie zamienili go na meczet. Za panowania następnego kalifa Abd al-Malika, zbudowano w Jerozolimie meczet Kubbat as-Sachra (Kopuła na Skale) oraz przebudowano bizantyjską bazylikę Najświętszej Maryi Panny na meczet al-Aksa.

Jerozolima była pierwszą kiblą, czyli kierunkiem, w którym zwracają się mużulmanie przy modlitwie. W Koranie w s. 2,144 (al-Bakara — Krowa) czytamy:

„Widzieliśmy zwracanie twojej twarzy
ku niebu.
My zaś teraz chcemy zwrócić się w kierunku,
który Ciebie zadowoli.
Zwróć więc swoją twarz
w kierunku świętego meczetu.
I gdziekolwiek się znajdziecie,
zwracajcie się twarzami
w jego kierunku”.

Prorok Muhammad po przybyciu do Medyny w 622 roku odmówił modlitwę zwracając się twarzą ku Jerozolimie. W tym momencie kierunek modlitwy muzułmanina pokrywał się z kierunkiem modlitwy wyznawcy judaizmu. Trwało to przez 17 miesięcy, to jest do drugiego roku hidżry, w którym nastąpiła zmiana kierunku na Mekkę.

Przekaz dotyczący zmiany kierunku mówi o małym meczecie Banu Salima w pobliżu Medyny, w którym prorok Muhammad zwrócony podczas modlitwy najpierw, jak dotąd, ku Jerozolimie, odwrócił się następnie w stronę Mekki i odtąd meczet ten nazywany jest Masdzid al-Kiblatajn (Meczetem Dwóch kierunków).

Trzeba tu wyjaśnić, że skrupulatne przestrzeganie kierunku (kibli) jest warunkiem ważności modlitwy. Święto Al-Quds (Jerozolimy) muzułmanie obchodzą 24 dnia miesiąca ramadan. Cudowna podróż proroka Muhammada do Jerozolimy miała miejsce 27 dnia miesiąca radżab 620 r., a więc jeszcze w okresie przebywania proroka w Mekce.

Tradycja islamska mówi, że Prorok spędził tę noc w domu Umm Hani, córki swojego wuja Abu Taliba. Dom ten znajdował się blisko kaby. Wieczorem, jak zwykle, Prorok odmówił modlitwę wraz z domownikami i wszyscy udali się spać. W nocy został obudzony przez archanioła Gabriela, któremu towarzyszył anioł Michał.

Rankiem, zanim wzeszło słońce, prorok Muhammad obudził rodzinę i powiedział: „O Umm Hani, widziałaś, że modliłem się z wami w tym domu. Potem udałem się do Jerozolimy przez odprawieniem porannej modlitwy w waszym towarzystwie”. Prorok miał udać się do Jerozolimy na grzbiecie wierzchowca o imieniu Buraq. Po drodze zatrzymał się na szczycie góry Synaj, w Betlejem i Hebronie.

Archanioł Gabriel towarzyszył mu do Jerozolimy, gdzie Prorok spotkał Abrahama, Mojżesza, Jezusa i modlił się wraz z nimi w świątyni Salomona. Na tym kończy się w uproszczeniu ziemski etap Isry (Podróż Nocnej) i rozpoczyna się Miradž (Uniesienie). Koran tak mówi o tym wydarzeniu w s. 17,1:

„W imię Allaha
Miłosiernego, Litościwego!
Chwała Temu,
Który przeniósł swojego sługę nocą
z Meczetu świętego do Meczetu dalekiego,
którego otoczenie pobłogosławił,
aby mu pokazać niektóre Nasze znaki”.

Pakistański alim, Malik Ghulam Farid, tak komentuje ten werset: „Podróż Proroka Muhammada do Jerozolimy można rozumieć tak, że otrzymał on w tym widzeniu władzę nad terytorium, na którym znajduje się Jerozolima. Proroctwo to spełniło się w czasach Omara. »Meczet daleki« to świątynia wzniesiona Allahowi przez proroka Sulejmana (Salomona), gdzie dziś znajduje się meczet al-Aksa (Masadżid al-Aksa), na pamiątkę Isry. »Święto Nocnej Podróży« (Id al-isra) obchodzone jest przez mużulmanów w nocy z dwudziestego siódmego na dwudziesty ósmy dzień ramadanu”.

Trzeba tu wyjaśnić, że biblijny król Salomon (s. 27, 20) był dla mużulmanów prorokiem i mądrym królem, a wielkość jego władzy stanowiła przez pewien czas źródło inspiracji dla licznych mużulmańskich autorów.

Drugi etap podróży Proroka to Miradż (Uniesienie Proroka do Nieba). Koran tak opisuje to wydarzenie w surze Gwiazda (53, 5-14).

„Nauczał go posiadający wielkie moce,
 obdarzony siłą: Stał prosto,
 kiedy był na najwyższym horyzoncie;
 następnie zbliżył się
 i pozostał w zawieszeniu,
 w odległości dwóch łuków
 lub jeszcze bliżej;
 i wtedy objawił swojemu słudze
 to, co objawił.
 Nie skłamało mu serce w tym, co widział.
 Czy będziecie się sprzeczać z nim
 w sprawie tego, co on widzi?
 I on widział go po raz drugi
 przy drzewie Lotosu Ostatniej Granicy”.

Isra i Miradż zostały przedstawione w wielu pismach mużulmańskich (np.: Ibn Arabi, *Księga o podróży nocnej do najbardziej szlachetnego miejsca*, tłum. I. Wronecka, Warszawa 1990, PWN), stanowiły podstawę rozwoju duchowego mistyków. To uniesienie (miradż) proroka Muhammada nastąpiło w zachodniej części starej Jerozolimy, na tarasie Harm asz-Szarif, w miejscu, gdzie stała niegdyś żydowska Świątynia Salomona, a teraz znajduje się meczet Kubbat as-Sachra. Najwyższym miejscem tego tarasu jest niewielka skala, na której Abra-

ham miał złożyć ofiarę ze swego syna Izaaka i gdzie Bóg okazał mu swoje miłosierdzie. Z tego właśnie miejsca nastąpiło wzniesienie proroka Muhammada do Nieba.

Po czternastu wiekach obecności muzułmanów w Jerozolimie rozpoczęła się jej grabież przez żydowskich osadników. W 1947 r. Organizacja Narodów Zjednoczonych (którą później syjonizm uznał za formę rasizmu) zaleciła utworzenie z Jerozolimy miasta o statusie międzynarodowym, czego jednak nie wprowadzono w życie. W latach 1948-1949, w czasie wojny żydowsko-arabskiej, Jerozolima została poważnie zniszczona, a po zakończeniu wojny miasto zostało podzielone na dwie części: izraelską i jordańską. Jordania zajmował północno-wschodnią część miasta, łącznie ze Starym Miastem, gdzie znajdują się obydwie meczety oraz bazylika Grobu Pańskiego. 5 czerwca 1967 roku Izrael dokonał grabieży jordańskiej części miasta. W dalszym ciągu trwa grabież ziemi z terenu Jerozolimy i judaizacja miasta (mimo sprzeciwu ONZ).

Izrael nie przyjmuje do wiadomości faktu, że dziedzicami tego miasta są trzy religie. Przywódca duchowy muzułmanów szyitów — imam Chomeini — 9 października 1978 roku powiedział: „Dziś pierwsza kibla muzułmanów (Jerozolima) znajduje się w rękach Izraela, tej rakowej narośli toczącej Bliski Wschód. Izrael wszystkimi dostępnymi środkami gnębi i niszczy palestyńskich i libańskich braci. Dziś obowiązkiem każdego muzułmanina jest gotowość do walki z Izraelem”.

Wiosną 1997 roku szejk Muhammad Sajad Tantawi z uniwersytetu Al-Azgar (Egipt), największy autorytet muzułmanów sunnitów, wezwał do wyzwolenia Jerozolimy przy użyciu siły.

W surze Prorocy (21, 105-106) czytamy:

„I napisaliśmy już w Psalmach,
po napomnieniu:
»Moi słudzy sprawiedliwi odziedziczą ziemię«
Zaprawdę, w tym jest obwieszczenie
dla ludzi, którzy są czcicielami!”

„Ziemia” oznacza tu Palestynę, która od czasu drugiego kalifa — Omara — pozostawała w rękach muzułmanów przez prawie 1400 lat, aż do chwili — jak mówi tłumacz i komentator Koranu Malik Ghulam Farid, analizując ten werset — „kiedy dzięki wrogim planom tak zwanych zachodnich demokratycznych sił Palestyna w ogóle przestała istnieć, a na jej gruzach zbudowane zostało państwo Izrael. Jest to jednak faza prze-

JEROZOLIMA – MIASTO ŚWIĘTE MUZUŁMANÓW

ściowa. Muzułmanie ponownie zdobędą ten kraj. Wcześniej czy później — raczej wcześniej niż później — Palestyna znowu będzie w rękach muzułmanów. Taki jest dekret Boży, a nikt przecież nie jest w stanie zmienić Bożych planów”.

Allahu Akbar!

Mahmud Taha ŻUK